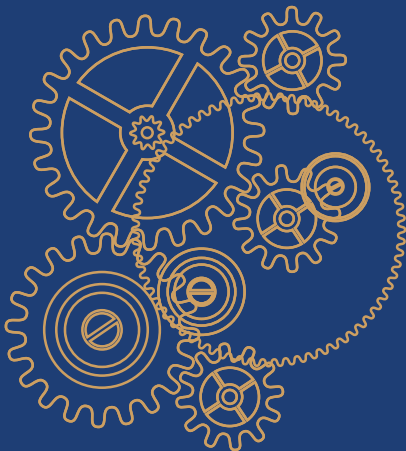

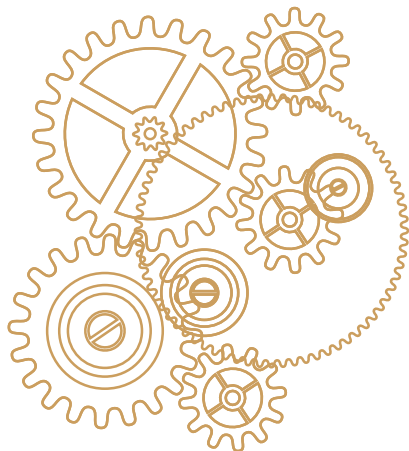
Rada Európy

PAS

na cestu za tvojimi právami

Rada Európy

P A S

na cestu za tvojimi právami

Preklad tohto dokumentu do slovenského jazyka zabezpečilo Národné koordináčne stredisko pre riešenie problematiky násilia na deťoch Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Viac sa dozvieš tu:
www.detstvobeznasilia.gov.sk

Vitaj na ceste

Život je úžasná cesta. Všetci, ktorí po nej ideme – a je nás dosť – chceme, aby naše putovanie bolo čo najbezpečnejšie, najzábavnejšie a najšťastnejšie. Najlepší spôsob, ako to dosiahnuť, je rešpektovať práva druhých. A to platí pre všetkých – dospelých aj deti.

Každý chlapec alebo dievča mladšie ako osemnásť rokov má svoje určité špecifické práva. Zoznam týchto práv a krokov, ktoré musí každá vláda vykonať na ich zaručenie, je uvedený v Dohovore OSN o právach dieťaťa z roku 1989.

Určite si už veľakrát počul/a, čo všetko nesmieš robiť alebo povedať. Nesmieš napríklad ničiť to, čo patrí niekomu inému, kraďnúť, ubližovať iným alebo ich urážať. Povedal ti však niekedy niekto to, že máš tiež svoje práva?

V ruke držíš cestovný pas, s ktorým sa môžeš vydať na cestu za tvojimi právami. Pred tým, ako dôjdeš k cieľu, čaká ťa šesť zastávok. Na každej z nich sa dozvieš niečo nové o svojich právach a splníš pár jednoduchých úloh. Keď skončíš, môžeš si vyzdvihnúť vízum k právam, ktoré si preskúmal. Znamená to, že sa budeš vedieť lepšie brániť a aj pomáhať ostatným deťom, aby to dokázali tiež.

Prvá zastávka —
*tvójе právo na život, na ochranu
a vývoj*

Život, ochrana, vývoj

- Máš právo na to, aby sa všetky rozhodnutia, ktoré sa ťa týkajú, riadili tvojimi záujmami, bez ohľadu napríklad na tvoj pôvod, názory, vyznanie alebo pohlavie.
- Máš právo na život a na vyvážený a zdravý telesný, mentálny, duchovný, morálny a sociálny rozvoj.
- Máš právo na stravu, oblečenie, obydlie a ochranu zdravia.

- Máš právo na ochranu voči všetkým formám vykorisťovania, zneužívania a fyzického či psychologického násillia, aj keby k nemu dochádzalo v rodine alebo v zariadeniach starostlivosti o deti.
- Máš právo na takú úroveň vzdelania, ktorá zaistí čo najúplnejší rozvoj tvojej osobnosti, nadania a schopnosti. Tvoje vzdelanie ťa musí naučiť rešpektovať práva a slobody ostatných a pripraviť ťa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti, v duchu porozumenia, mieru, tolerance, rovnosti a priateľstva medzi všetkými národmi.
- Máš právo na širokú škálu objektívnych informácií.
- Ak trpiš mentálnym alebo fyzickým postihnutím, máš právo žiť dôstojný život a naplno sa integrovať do spoločnosti, rozvíjať svoju osobnosť a byť čo najviac samostatný/á.
- Máš právo na voľný čas, na hranie a tiež na rôzne rekreačné, umelecké a kultúrne aktivity v prostredí, ktoré je vzhľadom na tvoj vek pre teba vhodné.

Získaj vízum:

Porozprávaj sa so svojim učiteľom a prihlás sa, že tieto práva vysvetlíš svojim spolužiakom. Môžeš dokonca navrhnúť, že pre školu vyrobíš na túto tému plagát.

Druhá zastávka –
*tvoja totožnosť,
tvoj súkromný a rodinný život*

Tvoja totožnosť, tvoj súkromný a rodinný život

- Máš právo na meno a priezvisko, národnosť a ochranu vlastnej totožnosti. Ak patríš k národnostnej, náboženskej alebo jazykovej menšine, nikto ti nesmie upierať právo žiť v súlade s vlastnou kultúrou a vyznávať svoje náboženstvo alebo používať jazyk svojej skupiny.

- Máš právo na ochranu vlastného súkromia. Nikto nesmie nezákonne zasahovať do tvojho súkromného života alebo života tvojej rodiny. Tvoj domov, tvoja korešpondencia, česť a dobrá povesť sú pod zákonnou ochranou.

- Tvoji rodičia nesú spoločnú zodpovednosť za tvoju výchovu a vývoj. Majú právo, dokonca povinnosť ťa viesť k tomu, aby si dokázal/a uplatniť svoje práva a vedel/a rešpektovať svoje povinnosti.
- Máš právo vedieť, kto sú tvoji rodičia a byť nimi vychovávaný/á, pokiaľ to nie je v rozpore s tvojimi záujmami.
- Máš právo vedieť, kto sú tvoji rodičia a pokiaľ sa nachádzajú v inej krajine, pripojiť sa k nim. Tvoji rodičia majú rovnaké právo voči tebe.
- V prípade odlúčenia máš právo na to, aby všetky rozhodnutia týkajúce sa tvojho vzťahu s rodičmi, boli s tebou prediskutované. Pokiaľ žiješ odlúčene od svojich rodičov alebo jedného z nich, máš právo sa s nimi stretávať, pokiaľ to nie je v rozpore s tvojimi záujmami.
- Adopcia smie byť povolená len vtedy, ak je to v tvojom záujme.

Získaj vízum:

Kto si?

Miesto pre tvoju fotku

Meno:

Priezvisko:

Národnosť:

Meno otca:

Meno matky:

Adresa:

.....

Na čo môžem byť hrdý/á?

.....

.....

.....

Získaj vízum:

Aký/á budeš?

Predstav si samého/samu seba v roku 2040
a sem svoje budúce ja nakresli:

Znalosť jazykov:

Vzdelanie:

Profesia:

Koníčky:

Ženatý/vydatá?

Deti?

Navštívil/a som tieto krajiny/miesta:

.....

.....

.....

.....

Tretia zastávka –
tvoja sloboda

Tvoja sloboda

- Sloboda myslenia: akonáhle si toho schopný/á, máš právo vyjadriť svoj názor na čokoľvek, čo sa ťa týka. Na tvoj názor sa musí vždy brať ohľad.

- Sloboda slova: máš právo slobodne sa vyjadrovať, vyhľadávať, získavať a šíriť informácie.

- Sloboda myslenia, svedomia a vyznania.
- Sloboda združovania sa: máš právo sa združovať s inými ľuďmi a zúčastňovať sa na rôznych zhromaždeniach.

Tieto slobody majú však svoje medze. Musíš rešpektovať práva a slobody ostatných a nesmieš ohrozovať spoločnosť alebo sám/sama seba.

Získaj vízum:

Napiš zoznam situácií (doma, v škole, alebo v tvojom meste), kedy by si chcel/a mať možnosť uplatniť svoj názor.

1. Doma

-
-
-
-

2. V škole

-
-
-
-

3. V tvojom meste

-
-
-

Získaj vízum:

Fantastickou možnosťou ako sa niečo naučiť a poučiť aj ostatných, predstavuje internet. Môžu sa tam ale ukrývať rôzne nástrahy! Zahraj si online hru Webowoudiwočinou, aby si zistil/a, ako sa na internete chrániť. Hra je dostupná v rôznych jazykoch na: www.wildwebwoods.org.

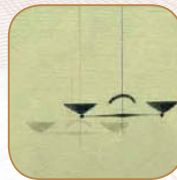
Štvrtá zastávka –
ty a štát

Ty a štát

- Štát musí urobiť všetko potrebné na to, aby ti pomohol uplatniť tvoje práva a slobody.
- Štát ťa musí chrániť a zaistiť všetko pre tvoje dobro. Musí dopomôcť tvojim rodičom alebo osobám, ktoré sa o teba starajú, tak, že vytvorí inštitúcie a služby, ktoré na tvoje záujmy a tvoje blaho dohliadnu.
- Pokiaľ nemôžeš žiť so svojou rodinou, štát ti musí zaistiť ochranu a pomoc. Musí nájsť riešenie, ktoré bude brať do úvahy tvoju minulosť a tvoju kultúru a ty máš právo na to, aby tvoja situácia bola pravidelne kontrolovaná.

- Pokiaľ si sa stal/a obeťou násillia, štát ti musí pomôcť a umožniť ti návrat k normálnemu životu.
- Máš právo na spravodlivosť. Štát musí zabezpečiť, aby bol systém vymáhania spravodlivosti prispôsobený tvojim špecifickým právam a potrebám.
- Nesmieš byť vystavený/á mučeniu alebo krutému či ponižujúcemu zaobchádzaniu.
- Nesmieš byť popravený/á alebo odsúdený/á na doživotie.

- Nesmieš byť nezákonne uväznený/á. Zadržanie musí byť posledným krajným opatrením, musí byť čo najkratšie a zohľadňovať tvoje potreby a vek. Vo väzobnom zariadení musíš byť umiestnený/á oddelene od dospelých a vždy, až na výnimky kedy by to bolo v rozpore s tvojimi záujmami, máš právo zostať v kontakte so svojou rodinou.

- Vo vojnových podmienkach ťa štát musí chrániť a postarať sa o teba. Ak máš menej ako pätnásť rokov, nesmieš byť súčasťou ozbrojených síl.

Nesmieš byť nezákonne uväznený/á. Zadržanie musí byť posledným krajným opatrením, musí byť čo najkratšie a zohľadňovať tvoje potreby a vek. Vo väzobnom zariadení musíš byť umiestnený/á oddelene od dospelých a vždy, až na výnimky kedy by to bolo v rozpore s tvojimi záujmami, máš právo zostať v kontakte so svojou rodinou.

Získaj vízum:

Skús si predstaviť a popísať tú najlepšiu krajinu pre deti:

Mala by byť

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

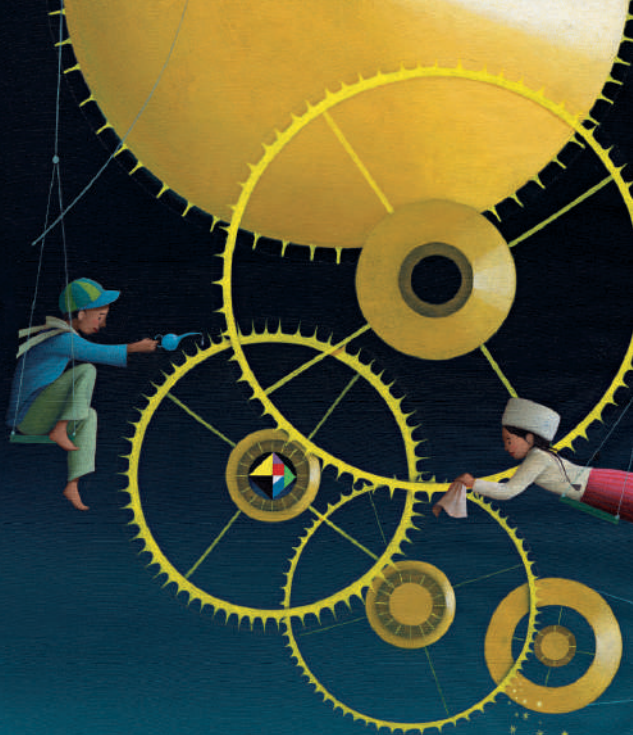
.....

**Máš nápad ako by v tvojej krajine mal štát
pomáhať deťom:**

- s telesným alebo duševným postihnutím

- ktoré museli utiecť zo svojej krajiny

- ktoré boli obeťou fyzického násillia

Piata zastávka –
Medzinárodné organizácie
a ty

Medzinárodné organizácie a ty

Štáty spoločne vytvorili mnoho medzinárodných organizácií. Niektoré z nich, ako napríklad Organizácia spojených národov (OSN) a Rada Európy (RE), boli založené na ochranu ľudských práv, aby bránili konfliktom a napomáhali rozvoj spravodlivejšej a demokratickejšej prosperujúcej spoločnosti. Prakticky sú všetky dohovory dielom týchto organizácií, ktoré zároveň podnikajú kroky k tomu, aby tieto stanovené práva jednotlivé štáty aj dodržiavali.

Na dodržiavanie Dohovoru OSN o právach dieťaťa dohliada Výbor pre práva dieťaťa. Aby tento výbor mohol zhodnotiť, ako si jednotlivé štáty vedú, vychádza z informácií, ktoré mu každá krajina poskytne a tiež načúva názorom nezávislých inštitúcií pre ochranu ľudských práv (medzi ne patrí aj detský komisár a ombudsman), mimovládnych organizácií (napríklad miestnych charitatívnych organizácií), ale aj samotných detí a mladých ľudí.

Po zvážení všetkých informácií spíše tento Výbor pre práva dieťaťa dokument, ktorému sa hovorí "záverečné pripomienky" k situácii v hodnotenom štáte. V ňom komisia uvedie hodnotenie pokroku pri presadzovaní dohovoru v danej krajine a poukazuje na veci, ktoré

vzbudzujú obavy a zároveň formuluje odporúčania, ako v onej krajine situáciu detí vylepiť.

Deti sa tiež môžu s jednotlivými prípadmi obrátiť na Európsky súd pre ľudské práva.

Tento súd napríklad rozhodol, že istá krajina porušila Dohovor, pretože deti neochránila pred telesnými trestmi vo väzení, v škole či doma. Ďalšie krajiny zas neposkytli ochranu dievčaťu, ktoré cestovalo samo.

Existujú tiež medzinárodné organizácie, ktoré neboli založené štátmi, ale vznikli z dobročinnnej iniciatívy. Tie hrajú veľmi dôležitú úlohu v tom, že štátom radia a tiež ich nútia, aby sa práva detí chránili lepšie.

Získaj vízum:

Skús si nájsť na internete:

1. záverečné pripomienky Výboru pre práva dieťaťa, týkajúce sa tvojej krajiny:

www2.ohchr.org/english/bodies/crc/.

.....

2. o robí Rada Európy v oblasti detských práv:

www.coe.int/children.

.....

2. mnoho zaujímavých videí a zvukových záznamov na webovej stránke Unicef MAGIC:

www.unicef.org/magic.

.....

4. webovú stránku Informačnej siete pre práva dieťaťa, na ktorej nájdeš úžasne veľa informácií poskytnutých vládami, charitatívnymi organizáciami a všetkými možnými medzinárodnými organizáciami:

www.crin.org.

.....

Šiesta zastávka —
ochrana tvojich práv

A čo keď sa tieto práva nedodržiavajú?

Uplatnenie niektorých práv môže byť z vážnych dôvodov pozastavené, napríklad pre tvoju ochranu pred závažným nebezpečenstvom alebo s ohľadom na tvoju zrelosť a vek. Avšak niektoré práva, napríklad právo na život, vzdelanie, zdravie a ochranu pred násilím a vykorisťovaním, nesmú byť obmedzené nikdy, ani tvojimi rodičmi alebo učiteľmi. Ak budeš mať pocit, že tvoje práva boli porušené, máš možnosť:

- porozprávať sa s niekým, komu veríš, napríklad s rodičmi, učiteľmi, lekármi, kamarátmi, so sociálnymi pracovníkmi alebo s tými, ktorí sa o teba starajú;
- zavolať na špeciálnu linku pre deti – obeť násilia a porozprávať sa s niekým, kto ti dokáže pomôcť;
- obrátiť sa na políciu, podať sťažnosť a požiadať o ochranu;
- kontaktovať detského ombudsmana alebo niektoré neziskové organizácie, ktoré sa zaoberajú ochranou práv dieťaťa;
- alebo za určitých okolností sa môžeš obrátiť na Európsky súd pre ľudské práva.

Blahoželáme!

Teraz máš všetky potrebné víza, aby si mohol lepšie hájiť svoje práva.

Veríme, že sa ti cesta za tvojimi právami páčila. A teraz je dôležité, aby si všetko to, čo si sa naučil/a, odovzdal/a ľuďom v tvojom okolí, dospelým i deťom. Určite ti už napadlo veľa vecí, ktoré by bolo možné urobiť pre zlepšenie života mnohých detí. Dúfame, že si na to odhodlaný/á a že urobíš všetko, čo bude v tvojich silách, aby si svoje nápady aj uskutočnil/a!

*Celý náš tím ti praje veľa šťastia
na ceste za dobrodružstvom!*

Máš chuť o svojich nápadoch povedať ľuďom z Rady Európy?

Môžeš:

- poslať e-mail na adresu children@coe.int
- poslať list alebo obrázok na adresu:
“Building a Europe for and with children”
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex France

Nezabudni napísať svoje meno, krajinu a vek! Niektoré správy a obrázky chceme zverejniť na našej webovej stránke.

Fotogaléria mojich
priateľov a rodiny

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

www.coe.int